

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare

La data: _____

RAPORT ȘTIINȚIFIC FINAL
privind executarea proiectului de cercetări științifice
Program de postdoctorat (2019-2020)

Proiectul **”Reconfigurarea sistemului financiar al Republicii Moldova în contextul noii arhitecturi a Sistemului Monetar Financiar Internațional”**

Cifrul Proiectului **19.00208.108.07**

Domeniul de cercetare **Științe sociale și economice**

Termen de executare: **31 decembrie 2020**

Conducătorul proiectului (postdoctorand) **dr. Viorica LOPOTENCO** _____

Directorul organizației **acad. Grigore BELOSTECINIC** _____

Consiliul științific/senat **acad. Grigore BELOSTECINIC** _____

L.Ș.

Chișinău, 2020

1. Scopul și obiectivele propuse spre realizare în cadrul proiectului

Scopul proiectului constă în identificarea și fundamentarea teoretico-metodologică a dominantelor dezvoltării arhitecturii Sistemului Monetar Financiar Internațional (în continuare, SMFI), pe baza unui plan conceptual de cercetare, bazat pe teoria sistemelor complexe, și prin urmare, în elaborarea unei strategii de dezvoltare a sistemelor financiare naționale, în special a țărilor emergente, pe exemplul Republicii Moldova, în contextul noii arhitecturii financiare globale.

2. Obiectivele și etapele

I. Fundamentarea teoretică și metodologică a analizei SMFI actual din perspectiva teoriei sistemelor complexe:

- elaborarea unei platforme metodologice pentru cercetarea SMFI din perspectiva teoriei sistemelor complexe;
- crearea unui cadru logic al analizei evoluției SMFI sub incidența șocurilor generate de disfuncționalitățile acestuia.

II. Crizele financiare globale și implicațiile sistemice ale acestora:

- sistematizarea abordărilor crizelor SMFI și dezvoltarea metodelor de analiză a crizelor financiare;
- fundamentarea noului model al globalizării măsurilor anticriză;
- identificarea influenței crizelor financiare globale asupra economiilor naționale și elaborarea recomandărilor științifice și practice pentru reducerea impactului acestora asupra economiei Republicii Moldova.

III. Imperativele dezvoltării noii arhitecturi financiare internaționale în condițiile globalizării economiei mondiale:

- fundamentarea conceptuală a noii arhitecturi financiare internaționale în condițiile globalizării economiei mondiale;
- dezvoltarea conceptului noii arhitecturi financiare internaționale la nivelul sistemelor financiare naționale în baza sistemului financiar din Republica Moldova.

IV. Dezvoltarea sistemului financiar al Republicii Moldova între consolidare și eficiență în contextul noii arhitecturi a SMFI:

- consolidarea direcțiilor de dezvoltare ale sistemului financiar al Republicii Moldova în contextul dezvoltării multipolare a arhitecturii financiare globale;
- dezvoltarea recomandărilor științifice și practice privind formarea strategiei de dezvoltare instituțională a sistemului financiar al Republicii Moldova;
- crearea unui cadru de gestionare a crizelor pentru a evita riscul moral și pentru a proteja contribuabilul în condițiile specifice sistemului financiar din Republica Moldova;
- elaborarea recomandărilor privind atenuarea impactului negativ și consolidarea impactului pozitiv de la adaptarea sistemului financiar din Republica Moldova la noul model prudential global;

- proiectarea modelului de evaluare a costurilor realizării unui compromis între stabilitate și eficiență în circumstanțe specifice sistemului financiar al Republicii Moldova.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor

Pentru realizarea scopului și obiectivelor, pe parcursul a patru etape au fost planificate următoarele acțiuni:

1. Sintetizarea și dezvoltarea platformei metodologice pentru cercetarea SMFI în contextul teoriei sistemelor complexe.
2. Identificarea indicatorilor determinării efectului sinergic al SMFI actual.
3. Analiza evoluției SMFI sub incidența teoriei sistemelor complexe.
4. Elaborarea algoritmului analizei evoluției SMFI sub incidența șocurilor generate de disfuncționalitățile acestuia.
5. Sintetizarea și dezvoltarea metodologiei examinării crizelor financiare, bazată pe principiile abordării sistemice.
6. Elaborarea cadrului logic al modelului globalizării măsurilor anticriză.
7. Evaluarea canalelor de transmisie ale crizelor între țări, ale căror indicatori macroeconomici indică instabilitate financiară potențială.
8. Elaborarea unui sistem de alertă timpurie pentru detectarea disfuncționalităților sistemului bancar din Republica Moldova.
9. Fundamentarea cadrului conceptului al noii arhitecturi a SMFI.
10. Elaborarea metodologiei funcționării arhitecturii financiare globale.
11. Determinarea structurii stilizate a arhitecturii SMFI prin prisma teoriei schimbării instituționale.
12. Elaborarea conceptului noii arhitecturi financiare internaționale la nivelul sistemelor financiare naționale în baza sistemului financiar din Republica Moldova.
13. Construirea modelului cuantificării impactului aplicării normelor noului design prudential global în sistemul financiar al Republicii Moldova, prin analiza cost-beneficiu.
14. Elaborarea cadrului logic pentru conceptul de dezvoltare al sistemului financiar din Republica Moldova. Analiza infrastructurii financiare din Republica Moldova.
15. Construirea sistemului de indicatori intercorelați de măsurare a dezvoltării sistemului financiar din Republica Moldova.
16. Elaborarea strategiei de dezvoltare instituțională a sistemului financiar al Republicii Moldova.
17. Dezvoltarea și adaptarea modelului de reducere a impactului crizelor financiare globale asupra economiei Republicii Moldova.
18. Evaluarea impactului asupra sistemului financiar al Republicii Moldova în urma adaptării noului model prudential global.
19. Identificarea și argumentarea recomandărilor privind adaptarea sistemului financiar din Republica Moldova la noul model prudential global.
20. Testarea econometrică a compromisului între stabilitate și eficiență în circumstanțe specifice sistemului bancar al Republicii Moldova.

21. Elaborarea matricei tridimensionale care pune în corespundere prevederile reglementărilor internaționale în domeniul sistemelor financiare cu criteriile de acces, profunzime, stabilitate și eficiență în sectorul financiar din Republica Moldova.
22. Dezvoltarea sistemului financiar al Republicii Moldova din perspectiva noii arhitecturii financiare internaționale.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor

Pentru realizarea obiectivului „*Elaborarea unei platforme metodologice pentru cercetarea SMFI din perspectiva teoriei sistemelor complexe*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Sintetizarea și dezvoltarea platformei metodologice pentru cercetarea SMFI în contextul teoriei sistemelor complexe. În special: - a fost analizat impactul studiilor de bază privind teoria sistemelor complexe; - a fost construită o platformă metodologică a cercetării SMFI din perspectiva teoriei sistemelor complexe, care cuprinde două grupuri de componente: structurale și funcționale.
2. Identificarea indicatorilor determinării efectului sinergic al SMFI actual. În acest scop:- a fost determinat nivelul sinergiei SMFI prin network-ul elementelor sistemului; - a fost realizată obținerea unui efect sinergic, care, de fapt asigură dezvoltarea suplimentară a SMFI, condiționată de corelația dintre adecvarea bazei sinergice a sistemului și necesitatea creșterii activității lui; - a fost determinată amploarea efectelor „expansiunii” și „compresiunii” prin algoritmi sinergici.

Pentru realizarea obiectivului „*Crearea unui cadru logic al analizei evoluției SMFI sub incidența șocurilor generate de disfuncționalitățile acestuia*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Analiza evoluției SMFI sub incidența teoriei sistemelor complexe. În particular: - a fost descrisă evoluția SMFI prin două caracteristici: cu o funcție a stării sale și cu un grad de organizare a acestuia; - a fost caracterizată evoluția activității SMFI printr-o combinație de procese funcționale și structurale; - au fost cercetate procesele funcționale, care derivă direct din conținutul SMFI și procesele structurale, care susțin și dezvoltă organizarea și activitatea lui.
2. Elaborarea algoritmului analizei evoluției SMFI sub incidența șocurilor generate de disfuncționalitățile acestuia. În special: - a fost realizat algoritmul evoluției SMFI în contextul teoriei sistemelor complexe, care înglobează trei dimensiuni, ce determină cum funcționează SMFI: (I) Gradul automatizării proceselor de ajustare, se referă cât de rigide sau cât de flexibile sunt regulile de schimb a unei valute în alta; (II) Monedele utilizate în calitate de rezervă valutară globală și caracteristicile lor; (III) Structura procesului decizional; - a fost analizată structura și procesul de luare a deciziilor în cadrul SMFI, care este direct proporțională cu încrederea și totodată este afectată și va afecta lichiditatea și procesul de ajustare.

Pentru realizarea obiectivului „*Sistematizarea abordărilor crizelor SMFI și dezvoltarea metodelor de analiză a crizelor financiare*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Sintetizarea și dezvoltarea metodologiei examinării crizelor financiare, bazată pe principiile abordării sistemice. În special: - a fost aplicată abordarea complexității, care îmbunătățește foarte mult metodologia de analiză a funcționării și dezvoltării piețelor financiare; - a fost

adoptată o linie specifică de cercetare, care s-a concentrat pe dezvoltarea unei metodologii ce cuprinde toate linkurile pentru a ajunge, la un moment dat, la un model standard bazat pe complexitate privind crizele financiare.

Pentru realizarea obiectivului „*Fundamentarea noului model al globalizării măsurilor anticriză*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Elaborarea cadrului logic al modelului globalizării măsurilor anticriză. În acest sens:- au fost analizate crizele financiare recente precum și metodele de gestiune a acestora în mai multe țări pentru a înțelege mai bine natura acestor fenomene, mecanismele lor de contagiune, precum și consecințele economice; - a fost elaborat un cadru logic al modelului globalizării măsurilor anticriză folosind ideile din teoria complexității.

Pentru realizarea obiectivului „*Identificarea influenței crizelor financiare globale asupra economiilor naționale și elaborarea recomandărilor științifice și practice pentru reducerea impactului acestora asupra economiei Republicii Moldova*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Evaluarea canalelor de transmisie ale crizelor între țări, ale căror indicatori macroeconomici indică instabilitate financiară potențială. În particular: - a fost studiat procesul de contagiune a crizelor la nivel global și regional; - a fost testat empiric impactul a patru canale distincte - fluxuri de capital privat, remitențe, comerț exterior și ajutor extern.
2. Elaborarea unui sistem de alertă timpurie pentru detectarea disfuncționalităților sistemului bancar din Republica Moldova. În special: - au fost analizate metodele timpurii de previziune a crizelor financiare; - a fost aplicat modelul EWS (5 faze) pentru sistemul bancar al Republicii Moldova, care poate oferi semnale de avertizare timpurie pentru viitoarele crize.

Pentru realizarea obiectivului „*Fundamentarea conceptuală a noii arhitecturi financiare internaționale în condițiile globalizării economiei mondiale*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Fundamentarea cadrului conceptual al noii arhitecturi a SMFI. În acest scop: - a fost argumentată similitudinea noțiunii arhitecturii sistemului financiar internațional cu noțiunea de arhitectură software; - a fost identificată configurația arhitecturii financiare internaționale.
2. Elaborarea metodologiei funcționării arhitecturii financiare globale. În special: - a fost analizat mecanismul funcționării arhitecturii financiare internaționale; - au fost identificate elementele arhitecturii financiare internaționale; - au fost determinate canalele de influență a modelului market-led asupra arhitecturii financiare internaționale; - a fost determinat gradul de ajustare a arhitecturii financiare internaționale la flexibilitatea economică.
3. Determinarea structurii stilizate a arhitecturii SMFI prin prisma teoriei schimbării instituționale. În particular: - au fost identificate interdependențele funcționale ale elementelor arhitecturii financiare internaționale; - au fost evaluate transformările instituționale ale arhitecturii financiare internaționale.

Pentru realizarea obiectivului *„Dezvoltarea conceptului noii arhitecturi financiare internaționale la nivelul sistemelor financiare naționale în baza sistemului financiar din Republica Moldova”* au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Elaborarea conceptului noii arhitecturi financiare internaționale la nivelul sistemelor financiare naționale în baza sistemului financiar din Republica Moldova. În special: - au fost determinate interconexiunile dintre arhitectura financiară internațională și arhitectura financiară națională; - a fost analizată starea actuală de dezvoltare a noii arhitecturi financiare internaționale la nivelul sistemelor financiare naționale prin prisma următoarelor abordări: instituționale, procesuale, structural-funcționale.
2. Construirea modelului cuantificării impactului aplicării normelor noului design prudential global în sistemul financiar al Republicii Moldova, prin analiza cost-beneficiu. În particular: - au fost analizate etapele de bază în evoluția supravegherii financiare; - a fost determinată sinergia supravegherii și conflictelor; - a fost identificată panorama politicilor macroprudențiale în țările emergente; - au fost determinate beneficiile și costurile potențiale ale completării responsabilităților suplimentare de supraveghere financiară supraveghetorului bancar microprudential; - a fost realizată analiza cost-beneficiu, în vederea cuantificării impactului aplicării normelor noului design prudential global în sistemul financiar al Republicii Moldova.

Pentru realizarea obiectivului *„Consolidarea direcțiilor de dezvoltare ale sistemului financiar al Republicii Moldova în contextul dezvoltării multipolare a arhitecturii financiare globale”* au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Elaborarea cadrului logic pentru conceptul de dezvoltare al sistemului financiar din Republica Moldova. În special: - au fost identificate, principalele legături dintre arhitectura financiară a Republicii Moldova și arhitectura financiară internațională; - a fost analizată arhitectura financiară a Republicii Moldova; a fost evaluat nivelul deschiderii economice a Republicii Moldova și al țărilor din Parteneriatul Estic.
2. Analiza infrastructurii financiare din Republica Moldova. În special: - au fost identificate caracteristicile arhitecturale ale infrastructurii financiare din Republica Moldova; - a fost identificată structura sistemului financiar al Republicii Moldova; - au fost determinați factorii de influență asupra infrastructurii financiare.

Pentru realizarea obiectivului *„Dezvoltarea recomandărilor științifice și practice privind formarea strategiei de dezvoltare instituțională a sistemului financiar al Republicii Moldova”* au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Construirea sistemului de indicatori intercorelați de măsurare a dezvoltării sistemului financiar din Republica Moldova. În acest scop: - a fost construit un subindice compozit al infrastructurii financiare internaționale; - a fost realizată analiza factorială a infrastructurii financiare; - a fost calculat indicele infrastructurii financiare a 139 de țări ale lumii.
2. Elaborarea strategiei de dezvoltare instituțională a sistemului financiar al Republicii Moldova. În particular: - au fost comparate infrastructurile sistemelor financiare naționale ale statelor prin intermediul indicelui compozit IFI, care permite să determine zonele potențiale de valorificat în special pentru țările în curs de dezvoltare; - a fost determinată interdependența dintre dezvoltarea infrastructurii financiare și PIB pe cap de locuitor; - au

fost propuse recomandări științifice și practice privind formarea strategiei de dezvoltare instituțională a sistemului financiar al Republicii Moldova bazate pe cercetările teoretice și practice internaționale.

Pentru realizarea obiectivului „*Crearea unui cadru de gestionare a crizelor pentru a evita riscul moral și pentru a proteja contribuabilul în condițiile specifice sistemului financiar din Republica Moldova*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Dezvoltarea și adaptarea modelului de reducere a impactul crizelor financiare globale asupra economiei Republicii Moldova. În special: - a fost dezvoltat un model de realizare a reformelor structurale în Republica Moldova; - au fost propuse măsuri pentru a proteja contribuabilul în condițiile specifice sistemului financiar din Republica Moldova.

Pentru realizarea obiectivului „*Elaborarea recomandărilor privind atenuarea impactului negativ și consolidarea impactului pozitiv de la adaptarea sistemului financiar din Republica Moldova la noul model prudențial global*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Evaluarea impactului asupra sistemului financiar al Republicii Moldova în urma adaptării noului model prudențial global. În acest sens: - a fost argumentat modelul de supraveghere financiară în Republica Moldova; - a fost evaluat impactul reglementărilor asupra băncilor individuale și asupra sistemului financiar; - a fost determinat impactul calitativ al reglementărilor..
2. Identificarea și argumentarea recomandărilor privind adaptarea sistemului financiar din Republica Moldova la noul model prudențial global. În particular: - a fost studiată politica de reglementare a sistemului financiar a țărilor în curs de dezvoltare; - au fost analizați indicatorii de guvernare în țările Parteneriatului Estic; - au fost identificate provocările în evaluarea efectelor supravegherii financiare, - au fost prezentate recomandări privind atenuarea impactului negativ și consolidarea impactului pozitiv de la adaptarea sistemului financiar din Republica Moldova la noul model prudențial global.

Pentru realizarea obiectivului „*Proiectarea modelului de evaluarea a costurilor realizării unui compromis între stabilitate și eficiență în circumstanțe specifice sistemului financiar al Republicii Moldova*” au fost realizate următoarele acțiuni:

1. Testarea econometrică a compromisului între stabilitate și eficiență în circumstanțe specifice sistemului bancar al Republicii Moldova. În particular: - au fost determinate criteriile de eficiență ale sistemului financiar; - a fost argumentată evaluarea eficienței sistemului financiar pe baza nivelurilor analitice; - a fost realizat benchmarking-ul sistemelor bancare ale țărilor semnatare ale Acordurilor de Asociere cu Uniunea Europeană prin intermediul metodei non-parametrice DEA; - au fost evaluate costurile realizării unui compromis între stabilitate și eficiență.
2. Elaborarea matricei tridimensionale care pune în corespundere prevederile reglementărilor internaționale în domeniul sistemelor financiare cu criteriile de acces, profunzime, stabilitate și eficiență în sectorul financiar din Republica Moldova. În acest sens: - a fost construit un indice compozit al perspectivei financiare (FPI), format din trei subindici; - a fost aplicată procedura statistică analiza componentelor principale (PCA); - a fost realizată interdependența dintre FPI și PIB pe cap de locuitor; - a fost determinată corelația compartimentelor indicelui FDI cu indicatorul creditul privat în PIB.

3. Dezvoltarea sistemului financiar al Republicii Moldova din perspectiva noii arhitecturii financiare internaționale. În acest scop: - a fost construit indicele condițiilor financiare; - a fost utilizată metoda CAGR pentru evaluarea sistemului financiar al Republicii Moldova în condițiile crizei sănătății provocate de COVID 19; - au fost determinate prioritățile sistemului financiar din Republica Moldova în contextul noii arhitecturi financiare internaționale.

5. Rezultatele obținute

- ❖ Manuscrisul tezei este realizat în volum de **90 %**.

6. Publicațiile la tema tezei de DH

- **Monografii editate în străinătate:**

LOPOTENCO, V. *Development of the new international financial architecture at the national financial systems level*. Warsaw: RS Global, 2020, 82 p. ISBN: 978-83-960097-2-2. doi:10.31435/rsglobal/027.

- **Monografii editate în țară:**

LOPOTENCO, V. Fundamentarea teoretică și metodologică a conceptului de eficiență a sistemului financiar; Procesul de reglementare și supraveghere a sistemelor financiare în Uniunea Europeană; Evaluarea eficienței sistemului financiar; Benchmarking-ul sistemelor bancare ale țărilor semnatare ale Acordurilor de Asociere cu Uniunea Europeană prin prisma implementării lor. In: SECRIERU, A.; LOPOTENCO, V.; PÂRȚACHI, I.; VEVERIȚĂ, I.; MIJA, S. *Impactul adaptării sistemului financiar din Republica Moldova la standardele Uniunii Europene*. Chișinău: ASEM, 2020, pp. 10-43.; pp.43-49.; pp.78-97.; pp.97-113. ISBN: 978-9975-3389-1-2.

- **Articole din reviste cu factor de impact :**

LOPOTENCO, V. Benchmarking of the Banking Systems of the Countries Signatory of the Association Agreements with the European Union. *International Research Journal of Finance and Economics*. 2019, 174, 8-24. ISSN 1450-2887. Impact Factor: 0.17).

LOPOTENCO, V. Evaluation of efficiency in the banking system in Republic of Moldova. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2019, 3(23), 22-27. ISSN: 2412-8368. DOI: 10.31435/rsglobal_ijite. (ICV(Index Copernicus): 86.82).

LOPOTENCO, V. Financial system development in Republic of Moldova in the context of the new international financial architecture. *World Science*. 2019, 10(50), 8-24. ISSN 2413-1032. DOI: 10.31435/rsglobal_ws. (ICV(Index Copernicus): 86.47).

LOPOTENCO, V.; DAROVANNAIA, A. Evaluation of efficiency in the banking system in Republic of Moldova. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2019, 6(26), 13-18. ISSN: 2412-8368. doi: 10.31435/rsglobal_ijite. (ICV(Index Copernicus): 86.82).

LOPOTENCO, V. The Financial System Challenges of the Republic of Moldova in the Pandemic COVID 19 context. In: *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2020, 4(31), 61-66. ISSN: 2412-8368. doi: 10.31435/rsglobal_ijite. (ICV(Index Copernicus): 95.45).

LOPOTENCO, V. The International Financial Architecture Implications on the Institutional Development of National Financial Systems. In: *Noble International Journal of Economics and Financial Research*. 2020, V. 5, N. 11, 125-135. ISSN 2519-9730. (Impact Factor: 0.16).

LOPOTENCO, V. National financial system analysis in terms of the complex systems theory. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2020, 5(32), 57-63. ISSN: 2412-8368. doi: 10.31435/rsglobal_ijite. (ICV(Index Copernicus): 95.45).

- **Articole în culegeri internaționale:**

LOPOTENCO, V. Aplicarea metodei DEA în evaluarea eficienței sistemului bancar din Republica Moldova. In: *International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Necessity of new Economic-Social Paradigms in the current globalization Context”*, May 23rd - 24th, 2019. București: Editura „ARTIFEX”, 2019, pp.127-140. ISBN: 978- 606- 8716-44- 2.

LOPOTENCO, V. Mecanismul funcționării arhitecturii financiare internaționale. In: *International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Inovative economic-social Approaches in the Knowledge Society”*, December 12th - 13th, 2019. București: Editura „ARTIFEX”, 2019, pp.127-140. ISBN: 978- 606- 8716-44- 2.

LOPOTENCO, V. The Development Priorities Moldovan Financial Architecture under the Incidence of COVID 19. In: *Business Management, Economics and Social Sciences*. 23.10.2020. London: Agenda Publishing House LTD, 2020, pp.101-108. ISBN: 978-2-5494-0318-8.

ЛОПОТЕНКО В. Уязвимости влияющие на финансовую систему Республике Молдова под воздействием пандемии COVID 19. В: *НАУЧНЫЕ ТРУДЫ Северо-Западного института управления РАНХиГС*, Том 11 Выпуск 4(46). Санкт-Петербург: Издательско-полиграфический центр СЗИУ РАНХиГС, 2020. с. 172-179. ISSN: 2303-9493.

- **Materiale ale conferințelor internaționale:**

LOPOTENCO, V. Methodological approach to the analysis of international financial architecture. In: *Proceedings of the VII International Conference of European Academy of Sciences & Reserch*, 10-17 May 2019. Bonn: “EASR”, 2019, pp.10-11. ISBN: 9781687656476.

LOPOTENCO, V. Argumentarea priorităților dezvoltării sistemului financiar din Republica Moldova în contextul ajustării la noua arhitectură financiară internațională. In: *Conferința științifico-practică internațională „Teoria și practica administrării publice”*, 22 mai, 2020. Chișinău: Editura AAP, 2020, pp.296-300. ISBN: 978- 9975-3240-9-0.

7. Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală

8. Diseminarea rezultatelor proiectului

LOPOTENCO, V. *Proceedings of the VII International Conference of European Academy of Sciences & Reserch*, 10-17 May 2019. Bonn, Methodological approach to the analysis of international financial architecture.

LOPOTENCO, V. *International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Necessity of new Economic-Social Paradigms in the current globalization Context”*, May 23rd - 24th, 2019. București, Aplicarea metodei DEA în evaluarea eficienței sistemului bancar din Republica Moldova.

LOPOTENCO, V. *5 th International Conference Recent Advances in Economic and Social Research*, May 23rd - 24th, 2019. București, Effects of human resource management on financial performance of banking system of the Republic of Moldova.

LOPOTENCO, V. *International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Inovative economic-social Approaches in the Knowledge Society”*, December 12th - 13th, 2019. București, Mecanismul funcționării arhitecturii financiare internaționale.

LOPOTENCO, V. *Conferința științifico-practică internațională „Teoria și practica administrării publice”*, 22 mai 2020. Chișinău, Argumentarea priorităților dezvoltării sistemului financiar din Republica Moldova în contextul ajustării la noua arhitectură financiară internațională.

ЛОПОТЕНКО В. *Научный круглый стол «Мир после пандемии: экономика, управление и IT технологии»*, 15 septembrie, 2020. Уязвимости влияющие на финансовую систему Республике Молдова под воздействием пандемии COVID 19.

LOPOTENCO, V. *International Scientific Conference „Business Management, Economics and Social Sciences”*. 23.10.2020. London, United Kingdom, The Development Priorities Moldovan Financial Architecture under the Incidence of COVID 19.

9. Concluzii

Pornind de la complexitatea temei de cercetare au fost aplicate un număr mare de metode științifice (inclusiv: metode neliniare (exponentul Lyapunov); metode non-parametrice (DEA); metode factoriale (PCA); construirea indicelui compozit) pentru a atinge scopul și obiectivele trasate. Drept urmare a activităților de cercetare rezultatele obținute au fost exprimate sintetic, după cum urmează: - aplicarea teoriei sistemelor complexe permite organizarea managementului SMFI la un nivel calitativ nou, bazat pe conceptele de discreție și stabilitate a traiectoriilor de dezvoltare a economiei mondiale; - determinarea nivelului sinergiei SMFI și sistemelor financiare naționale prin network-ul elementelor sale dă posibilitatea unei analize mai profunde a factorilor de influență negativă, ce pot fi considerați ca obstacol al: (i) trecerii economiei naționale la un mod inovațional de dezvoltare; (ii) înțelegerii specificului ciclicității economice cauzate de natura sa sinergică; (iii) dezvoltării unei baze teoretice pentru formularea de politici economice care vizează stabilitatea financiară; - construirea unor indici compoziți pentru sistemele financiare dau potențialitate de a determina dependențe între nivelul dezvoltării sistemului financiar și a altor indicatori economici, fapt important, în special, pentru țările în curs de dezvoltare, deoarece permite determinarea zonelor potențiale de valorificat; - aplicarea metodelor non-parametrice poate fi considerată mai oportună în comparație cu metodele coeficienților financiari în evaluarea eficienței, deoarece dă posibilitatea luării în considerare a caracteristicilor de bază ale eficienței sistemului financiar, cum ar fi natura multifactorială, relativitatea și stohasticitatea.

Rezultatele obținute în activitatea de cercetare pe parcursul realizării proiectului au fost reflectate în: - 1 monografie editată în străinătate; - 1 monografie colectivă editată în țară; - 7 publicații din reviste cu factor de impact; - 4 articole în culegeri internaționale; - 2 publicații în materialele ale conferințelor internaționale. Diseminarea rezultatelor proiectului s-a realizat în cadrul a 6 foruri științifice internaționale și a unei mese rotunde internaționale.

Conducătorul proiectului conf.univ.dr. LOPOTENCO Viorica

Volumul total al finanțării (mii lei) (pe anii)

Anul	Planificat	Executat	Cofinanțare
2019	95,5	95,5	0
2020	95,5	95,5	0

Conducătorul proiectului conf.univ.dr. LOPOTENCO Viorica
